

Uzroci Američkog građanskog rata

Leskovar, Sara

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Croatian Studies / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet hrvatskih studija**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:111:263081>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-06-26**

Repository / Repozitorij:

[Repository of University of Zagreb, Centre for Croatian Studies](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
HRVATSKI STUDIJI

Sara Leskovar

**UZROCI AMERIČKOG GRAĐANSKOG
RATA**

ZAVRŠNI RAD

Zagreb, 2019.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
HRVATSKI STUDIJI
ODSJEK ZA POVIJEST

SARA LESKOVAR

**UZROCI AMERIČKOG GRAĐANSKOG
RATA**

ZAVRŠNI RAD

Mentor: doc. dr. sc. Mladen Tomorad

Zagreb, 2019.

Sadržaj

1.	Uvod.....	1
2.	Počeci sukoba Sjevera i Juga.....	2
2.1.	Ustav iz 1787. g.....	2
2.2.	Sjeverozapadna ordonansa.....	3
2.3.	Širenje na zapad i osnivanje novih saveznih država.....	4
2.4.	Kompromis iz 1820.....	5
2.5.	Preseljenje indijanskih plemena.....	6
2.6.	Nezavisnost Teksasa i priključenje Teksasa S.A.D.-u.....	8
2.7.	Rat s Meksikom (1846. – 1848. g.).....	9
2.8.	Kompromis iz 1850.....	10
3.	Zahuktavanje sukoba Sjevera i Juga.....	11
3.1.	Osnivanje republikanske stranke.....	11
3.2.	Krvavi događaji u Kansasu 1856. g.....	12
3.3.	Harpers ferry.....	13
3.4.	Izbori 1860. g. – Abraham Lincoln.....	13
4.	Izbijanje rata.....	14
4.1.	Secesija sedam država Juga.....	15
4.2.	Biranje izvršne vlasti i ustava Konfederacije, Montgomery (Alabama).....	15
4.3.	Lincolnova inauguracija.....	16
4.4.	Početak rata.....	17
5.	Zaključak.....	19
6.	Popis korištenih izvora.....	20

1. Uvod

Sukob između Sjevera i Juga Sjedinjenih Američkih Država koji se naziva Američki građanski rat započeo je 1861. g.¹ Taj konflikt, rezultat je godina nesuglasica između suprotstavljenih strana. Od ratifikacije Ustava S.A.D.-a 1788. g., kada je prvih 13 država utemeljilo svoju naciju, do početka građanskog rata, sve su se više isticale razlike između američkog Sjevera i Juga.² Kako se nacija teritorijalno širila i postajala sve snažnijom, počeli su se pokazivati različiti interesi pojedinih država. Sjedinjene Američke Države bile su više labavi skup država nego ujedinjena nacija.³ Nesuglasice između saveznih država nisu se pojavile neposredno prije građanskog rata, nego sežu od kolonijalnog razdoblja. Kolonije Nove Engleske (Massachusetts, Rhode Island, Connecticut, Maine, Vermont i New Hampshire) razlikovale su se od srednjeatlantskih kolonija (New York, New Jersey, Pennsylvania i Delaware), a obje su se skupine razlikovale od kolonija na Jugu (Georgia, Južna Karolina, Sjeverna Karolina, Virginia i Maryland).⁴ Neke od njihovih razlika uključuju pristup religiji, ekonomsku stabilnost i ulogu ropstva u kulturi stanovništva.⁵ Ti, a i mnogi drugi, čimbenici utjecali su na politiku saveznih država, kao i na način na koji su se odnosile jedna prema drugoj. U ovom ću završnom radu istražiti kako su određeni povijesni događaji u Americi utjecali na odnose između saveznih država, kako su ti događaji doveli do podjele cijele zemlje na države Sjevera i države Juga te konačno do Američkog građanskog rata.

---

¹ PENDERGAST-PENDERGAST 2000: XXVIII; MOUNTJOY 2009: 14; REID 2010: 99.

² MOUNTJOY 2009: 14-15.

³ MOUNTJOY 2009: 15.

⁴ MOUNTJOY 2009: 15.

⁵ MOUNTJOY 2009: 15.

2. Početci sukoba Sjevera i Juga

Odnos prema ropstvu je ključna razlika i izvor nesuglasica između američkog Sjevera i Juga.⁶ Do 19. st. sve su sjeverne savezne države zabranile ropstvo.⁷ Na američkom Jugu slika je bila potpuno drugačija. Zbog pada duhanske industrije na Jugu, neko je vrijeme izgledalo kao da će tamošnje ropstvo izumrijeti.⁸ Međutim, početkom 19. st. raste industrija pamuka.⁹ Do 1840. g. plantaže Juga proizvodile su 75% svjetskog pamuka.¹⁰ To je otvorilo put nastavku ropstva na Jugu, a pamuk i ropstvo postali su temelj američkog gospodarstva.¹¹ Mnogi drugi događaji također su utjecali na stanje u Americi tijekom 19. st. koje je dovelo do izbijanja građanskog rata 1861. g. Međutim, glavni problem S.A.D.-a može se svesti na odnos prema ropstvu.¹²

2.1. Ustav iz 1787. g.

Ustav S.A.D.-a zasnovan je na idejama prednosti: razuma nad religijom, pravima čovjeka nad pravima vladara i samoupravom naroda nad tiranijom.¹³ Te ideje oblikovale su američku naciju potkraj 18. st.¹⁴ Američki ustav iz 1787. g. bio je temeljni zakon Sjedinjenih Američkih Država po kojem su se donosili svi ostali zakoni.¹⁵ Članci Ustava koji su imali utjecaj na početak Američkog građanskog rata odnose se uglavnom na problem ropstva. Prvi je *članak 1, odjeljak 2* koji određuje količinu poreza za slobodne osobe i tri petine za sve druge osobe (tj. robove).¹⁶ Sjever nije želio da se robovi računaju kao dio stanovništva, dok je Jug želio da se robovi računaju u broju stanovništva, ali ne i da plaćaju porez.¹⁷ Kompromis je

---

⁶ McPHERSON 1988: 7-8; MOUNTJOY 2009: 14.

⁷ MOUNTJOY 2009: 26.

⁸ MOUNTJOY 2009: 28.

⁹ McPHERSON 1988: 39; MOUNTJOY 2009: 29.

¹⁰ McPHERSON 1988: 39; MOUNTJOY 2009: 29.

¹¹ MOUNTJOY 2009: 29.

¹² MOUNTJOY 2009: 14.

¹³ EISENSTARK-FRIEDENTHAL 2010: X.

¹⁴ EISENSTARK-FRIEDENTHAL 2010: X.

¹⁵ TULLOCH 2006: 31-32.

¹⁶ TULLOCH 2006: 32; MOUNTJOY 2009: 26.

¹⁷ MOUNTJOY 2009: 26.

postignut računanjem svakog roba kao tri petine osobe.¹⁸ Tim je kompromisom Sjever indirektno priznao ropstvo.¹⁹ Drugi je *članak 1, odjeljak 9* koji se bavi trgovinom robljem.²⁰ Sjeverne države željele su da se trgovina robljem zabrani, ali južnjačke su se tome protivile. Kako je za ratifikaciju ustava bila potrebna suglasnost Juga, postignut je kompromis.²¹ U ustav je uvedeno da Kongres ne može zabraniti trgovinu robljem prije 1808. g.²² Time je trgovina robljem nastavljena, ali i utvrđena je godina kada će se rasprava oko njenog okončanja ponovno otvoriti.²³ Treći je bio ustavni *članak 4, odjeljak 2* koji definira državljanstvo i utvrđuje da svi građani saveznih država imaju jednaka prava i privilegije.²⁴ Međutim, taj članak isto izjavljuje da se odbjegli robovi moraju vratiti svojim zakonitim vlasnicima.²⁵ Vlada je, znači, donijevši zakon o odbjelim robovima, garantirala vlasnička prava robovlasnicima.²⁶ Rob nije mogao pobjeći u saveznu državu u kojoj ropstvo nije legalno i postati slobodan, nego je savezna država po ustavnom zakonu morala roba izručiti natrag njegovom vlasniku.²⁷

2.2. Sjeverozapadna ordonansa

Sjeverozapadna ordonansa je dokument kojim se trebao uspostaviti uredan proces uspostave budućih saveznih država.²⁸ Kongres je 1787. g. usvojio ordonansu koja je postavila princip po kojem savezna vlada, a ne pojedine države, odlučuje o pitanjima teritorija.²⁹ Taj je zakon utvrdio granice sjeverozapadnog teritorija i postavio minimum broja stanovnika potrebnog za podnošenje zahtjeva za državnost.³⁰ S vremenom su na tom području nastale države: Ohio, Indiana, Illinois, Michigan i Wisconsin.³¹ Najvažnija stavka ordonanse je zabrana ropstva na sjeverozapadnom teritoriju, pa će neke novonastale sjeverne države biti bez ropstva

---

¹⁸ McPHERSON 1988: 54; TULLOCH 2006: 32; MOUNTJOY 2009: 27.

¹⁹ MOUNTJOY 2009: 27.

²⁰ TULLOCH 2006: 33; MOUNTJOY 2009: 27.

²¹ MOUNTJOY 2009: 27.

²² TULLOCH 2006: 33; MOUNTJOY 2009: 27.

²³ MOUNTJOY 2009: 27.

²⁴ TULLOCH 2006: 34.

²⁵ TULLOCH 2006: 34.

²⁶ MOUNTJOY 2009: 39.

²⁷ MOUNTJOY 2009: 27.

²⁸ PENDERGAST-PENDERGAST 2000: 5.

²⁹ OSTLER 2004: 203; MOUNTJOY 2009: 24.

³⁰ MOUNTJOY 2009: 24.

³¹ MOUNTJOY 2009: 24.

od samoga početka.³² Međutim, treći članak ordonanse obećao je američkim Indijancima, naseljenim na sjeverozapadu, da će poštovati njihovu zemlju, prava i slobodu, što će kasnije biti prekršeno.³³

2.3. Širenje na zapad i osnivanje novih saveznih država

Godine 1803. S.A.D. su od Francuske kupile posjede Luisiane i tako proširile svoj teritorij na središnji dio sjevernoameričkog kontinenta.³⁴ Ubrzo po kupnji novog teritorija tadašnji američki predsjednik Thomas Jefferson organizirao je prvu znanstveno-istraživačku ekspediciju koju su predvodili kapetani Meriwether Lewis i William Clark.³⁵ Prvi cilj bio im je istraživanje poriječja velikih rijeka i put prema Tihom oceanu, a drugi ispitivanje eventualnih pogodnosti trgovine na tom području.³⁶ Godine 1804. Lewis i Clark su se ukrcali na brod i krenuli rijekom Missouri na ekspediciju.³⁷ Tijekom svojeg istraživanja vodili su dnevnik koji su Washingtonu bili glavni izvor informacija o indijanskim plemenima i novootkrivenom teritoriju.³⁸ U studenom 1806. g. ekspedicija je prispjela do obale Tihog oceana, što je i bio njen krajnji cilj, a zatim se odlučila na povratak.³⁹ Lewis i Clark su po povratku donijeli vijest o postojanju direktnog puta na drugi kraj Amerike koji bi se mogao iskoristiti za trgovinu krznom.⁴⁰ Također su spomenuli da je zapad pun divljači što je potaknulo veliku seobu trapera u tom smjeru.⁴¹ Uz ekspediciju Lewisa i Clarka, na seobu Amerikanaca na zapad utjecale su i zlatna groznica u Kaliforniji te uspostava oregonskog puta.⁴² Zajedno s visokim stopama nataliteta i imigracije u S.A.D.⁴³ to je rezultiralo doseljnjem oko četiri milijuna Amerikanaca na zapad do 1850. g.⁴⁴

---

³² MOUNTJOY 2009: 24-25.

³³ PENDERGAST-PENDERGAST 2000: 9.

³⁴ PENDERGAST-PENDERGAST 2000: 24.

³⁵ PENDERGAST-PENDERGAST 2000: 24; RONDA 2004: 53.

³⁶ PENDERGAST-PENDERGAST 2000: 24.

³⁷ FREDRIKSEN 2010: 212.

³⁸ PENDERGAST-PENDERGAST 2000: 26.

³⁹ PENDERGAST-PENDERGAST 2000: 27-28.

⁴⁰ BOLLER-STORY 2008: 108-109.

⁴¹ PENDERGAST-PENDERGAST 2000: 28.

⁴² ROHRBOUGH 2004: 118.

⁴³ KLEIN 2004: 134.

⁴⁴ PENDERGAST-PENDERGAST 2000: 62.

Na širenje S.A.D.-a utjecala je i američka ideja Manifest sudbine (*Manifest destiny*), tj. ideja da je sudbina Amerikanaca nastaniti vlastiti kontinent od istočne do zapadne obale.⁴⁵ Tu je frazu po prvi puta upotrijebio novinski urednik John O'Sullivan 1845. g., a utjecala je na američko naseljavanje novih teritorija, meksički rat i priključenje Teksasa.⁴⁶ Teorija Manifesta sudbine tvrdila je da su Amerikanci superiorni ljudi čija je dužnost civilizirati inferiorna indijanska plemena.⁴⁷ Većina Amerikanaca pretpostavljala je da će se SAD proširiti kontinentom od Atlantika do Tihog oceana.⁴⁸ Manifest sudbine dosljedno se koristio kao izgovor za otimanje zemlje i pokolj indijanskih plemena, dok su njegovi sljedbenici smatrali da iskazuju vrline svoje nacije.⁴⁹ Manifest sudbine je, također, jedan od važnijih uzroka Američkog građanskog rata jer je ta filozofija što većeg proširenja američkog teritorija dovela do debate o tome da li će na tim novim teritorijima ropstvo biti dozvoljeno ili ne.⁵⁰ Kako se SAD sve više i više širio, tako je problem ropstva postajao sve dublji.

2.4. Kompromis iz 1820.

Savezna država Missouri, u kojoj je ropstvo bilo ukorijenjeno podnijela je zahtjev za pristupanje S.A.D. 1819. g.⁵¹ Teritorij Missourija imao je oko 60 000 slobodnih stanovnika i 10 000 robova.⁵² Dok je Kongres razmatrao da li će prihvatiti Missouri kao saveznu državu, predstavnik New Yorka James Tallmadge predožio je amandman po kojem bi u Missouriju ropstvo ostalo legalno, ali samo za robove koji su već unutar države, tj. bilo bi zabranjeno dovoditi nove robove u državu.⁵³ Jug je amandman kritizirao kao pokušaj vlade da ograniči njihova vlasnička prava, dok ga je sjever, djelomično zbog trenutne političke situacije, podržavao.⁵⁴ Savezne su države bile podijeljene na jednaku polovicu između robovlasničkih država i slobodnih država, tako da su imale jednaki utjecaj u Senatu.⁵⁵ Ulazak Missourija u

---

⁴⁵ PENDERGAST-PENDERGAST 2000: 34-35; STURGIS 2007: 33; CUTRER 2010 73.

⁴⁶ TULLOCH 2006: 152.

⁴⁷ STURGIS 2007: 4.

⁴⁸ STURGIS 2007: 8.

⁴⁹ PENDERGAST-PENDERGAST 2000: 62-63; STURGIS 2007: 4.

⁵⁰ MOUNTJOY 2009: 65.

⁵¹ MOUNTJOY 2009: 32.

⁵² MOUNTJOY 2009: 32.

⁵³ MOUNTJOY 2009: 32.

⁵⁴ MOUNTJOY 2009: 32.

⁵⁵ TULLOCH 2006: 153; MOUNTJOY 2009: 33.

S.A.D. značio bi povećanje utjecaja robovlasničkih država.⁵⁶ Situacija se promijenila kad se još jedna država prijavila za državnost, Maine, u kojem nije bilo ropstva.⁵⁷ Jug je postavio ultimatum da, ako će Sjever blokirati ulazak Missourija, onda će oni blokirati ulazak Mainea.⁵⁸ Situaciju je razriješio Henry Clay koji je pomogao postići kompromis.⁵⁹ Senat je odlučio spojiti zahtjeve za državnost Missourija i Mainea.⁶⁰ Senat je, također, donio odredbu po kojoj je ropstvo zabranjeno sjeverno od paralele 36° 30', s izuzetkom Missourija.⁶¹ Tako je Missouri postao savezna država 1821. g., a Maine još 1820. g.⁶² Dokument je nazvan Kompromis Missouri.⁶³ Dok su mnogi smatrali da je kompromis ujedinio naciju, postojali su oni koji su ga kritizirali. Thomas Jefferson smatrao je da je da je kompromis samo razriješio kratkoročnu političku situaciju, ali da će dugoročno dovesti do novih sukoba oko ropstva kada se nacija u budućnosti proširi prema zapadu.⁶⁴ Kompromis je također pokazao kako je krhka ravnoteža između slobodnih i robovlasničkih država u Senatu te je razotkrio rascjep između Sjevera i Juga koji će postati sve izraženiji što se više nacija širi prema zapadu.⁶⁵

2.5. Preseljenje indijanskih plemena

Predsjednik S.A.D.-a Andrew Jackson je 1830. g. potpisao zakon o preseljenju indijanskih plemena zapadno od rijeke Mississippi.⁶⁶ Tom zakonu prethodile su mnoge bezuspješne nagodbe s indijanskim plemenima o dobrovoljnom preseljenju.⁶⁷ Nakon donošenja zakona, preseljenje je potrajalo cijelo desetljeće tridesetih godina 19. st. i to uz veliki otpor indijanskih plemena.⁶⁸ Pleme Cherokee iz Georgije čak je podnijelo tužbu Vrhovnom sudu S.A.D.-a, nakon čega ih je Vrhovni sud stavio pod zaštitu savezne vlade, međutim Jackson je to ignorirao i nastavio s procesom preseljenja.⁶⁹ Neka su plemena svojevrijedno otišla, a neka su

---

⁵⁶ MOUNTJOY 2009: 33.

⁵⁷ MOUNTJOY 2009: 33.

⁵⁸ MOUNTJOY 2009: 33.

⁵⁹ TULLOCH 2006: 116; MOUNTJOY 2009: 33.

⁶⁰ MOUNTJOY 2009: 33.

⁶¹ McPHERSON 1988: 57; TULLOCH 2006: 153; BOLLER-STORY 2008: 187.

⁶² MOUNTJOY 2009: 34.

⁶³ TULLOCH 2006: 1.

⁶⁴ TULLOCH 2006: 153; MOUNTJOY 2009: 34.

⁶⁵ MOUNTJOY 2009: 34-35.

⁶⁶ PENDERGAST-PENDERGAST 2000: 53-54.

⁶⁷ SWYGART 2003: 544-545.

⁶⁸ PENDERGAST-PENDERGAST 2000: 54.

⁶⁹ PENDERGAST-PENDERGAST 2000: 54.

se borila za ostanak, sve u svamu, tisuće su Indijanaca ubijeni tijekom njihove prisilne seobe na zapad.⁷⁰ Indijanska plemena, nakon što su otjerana sa svoje zemlje, upućena su prema Indijanskom teritoriju koji se nalazio u današnjoj Oklahomi.⁷¹ Doseljenici su opravdavali tjeranje indijanskih plemena s njihove zemlje stavkom da na zapadu ima dovoljno zemlje na koju se ta plemena mogu naseliti.⁷² Ignorirala se činjenica da Indijanci nisu željeli napustiti svoju zemlju i svoju kulturu samo zato da bi doseljenici mogli obrađivati njihovu zemlju.⁷³ Napetost između bijelih doseljenika i indijanskih plemena bila je pojačana razlikama u kulturi koje su dodatno doprinijele tragediji indijanskog preseljenja na zapad.⁷⁴

Pleme Cherokee se najjače borilo za ostanak na svojoj zemlji, međutim to je završilo njihovim nasilnim iseljavanjem s teritorija Georgije, takozvanom Stazom suza.⁷⁵ Nakon dugotrajne sudske borbe za ostanak, mala grupa iz plemena Cherokee je 1835. g. potpisala sporazum u New Echoti.⁷⁶ Sporazum je nalagao da se cijelo pleme u roku od dvije godine mora preseliti iz Georgije na Indijanski teritorij.⁷⁷ Većina plemena je bila protiv tog sporazuma i odbijala se odseliti sa svoje zemlje, međutim, u lipnju 1838. g. počelo je nasilno preseljenje plemena Cherokee.⁷⁸ Američki su dužnosnici planirali nasilno odseliti ostatak Cherokeeja koji su se opirali odlasku i za to su zadužili generala Georgea Winfielda Scotta.⁷⁹ Iako je Scott naredio svojim trupama da se humano odnose prema plemenu, to se nije ostvarilo.⁸⁰ Do 1839. g. 16 000 pripadnika plemena Cherokee preseljeno je na novi teritorij na zapadu, a tijekom preseljenja mnogi su stradali od raznih bolesti i vremenskih nepogoda.⁸¹ Zato će se tijekom građanskog rata mnogi pripadnici plemena Cherokee boriti na strani Konfederacije koja će im garantirati zaštitu njihovih prava.⁸² Doseljenici su smatrali da se sukob s indijanskim plemenima razriješio preseljenjem tih plemena na zapad, ali velikom migracijom na zapad 1840-ih doći će do ponovnog sukoba s indijanskim plemenima, kada će ih se ponovno odseliti, ovaj put u rezervate.⁸³

---

⁷⁰ PENDERGAST-PENDERGAST 2000: 54.

⁷¹ PENDERGAST-PENDERGAST 2001: 55.

⁷² PENDERGAST-PENDERGAST 2000: 52.

⁷³ PENDERGAST-PENDERGAST 2000: 52.

⁷⁴ PENDERGAST-PENDERGAST 2000: 43.

⁷⁵ SWYGART 2003: 547.

⁷⁶ SWYGART 2003: 547.

⁷⁷ SWYGART 2003: 547.

⁷⁸ SWYGART 2003: 547.

⁷⁹ BOWES 2007: 65.

⁸⁰ BOWES 2007: 65.

⁸¹ BOWES 2007: 69-70.

⁸² STURGIS 2007: 79.

⁸³ PENDERGAST-PENDERGAST 2001: 55.

2.6. Nezavisnost Teksasa i priključenje Teksasa S.A.D.-u

Godine 1819. potpisan je dokument koji je postavio granicu između S.A.D.-a i Meksika unutar teritorija Teksasa.⁸⁴ Godine 1821. Amerikanci se počinju doseljavati u istočni dio Teksasa.⁸⁵ Kako se sve više i više američkih doseljenika nastanilo u Teksasu, Meksiko je želio utvrditi svoju vlast nad tim teritorijem. Zato je tamo poslao svoju vojsku i zabranio daljnje doseljavanje. Doseljenici su osnovali privremenu vladu Teksasa s nadom da će postati nezavisna republika.⁸⁶ U početnim sukobima dviju vojski, Teksas se uspijevaio oduprijeti meksičkoj vojsci, međutim, 1836. g. Meksikanci su, s velikim gubitcima, prevladali kod Alama.⁸⁷ Teksas je sakupio vojsku koja je uspjela pobijediti Meksikance kod San Jacinta i zarobiti njihovog diktatora, generala Antonia Lópeza de Santa Anna.⁸⁸ U zamjenu za svoj život, on je priznao samostalnost Teksasa.⁸⁹ Teksas je ,tako, 1836. g. postao samostalna republika.⁹⁰ Odmah po osamostaljenju, Teksas je podnio zahtjev za priključenje S.A.D., ali S.A.D. nisu bile spremne odmah prihvatiti. Problem je bio u tome što nije bilo jasno hoće li Teksas biti slobodna ili robovlasnička država. Jug je želio proširiti robovlasničke odnose na sve nove teritorije S.A.D.-a, a Sjever je želio da ti novi teritoriji budu slobodni.⁹¹ Do 1840-ih pojavili su se novi razlozi za ubrzanje rješenja problema Teksasa. Nakon što je Meksiko obznanio da namjerava vratiti izgubljene teritorije, Teksas je poslao izaslanike u Francusku i Englesku da zatraže pomoć, što je zasmatalo obje strane koje nisu željele europski utjecaj na njihovom tlu.⁹² Jug je inzistirao na uključenju Teksasa kao robovlasničke države u S.A.D. Predsjednik James K. Polk se 1845. g. zauzeo za uključenje Teksasa u S.A.D. te je iste godine Teksas postao savezna država u kojoj je ropstvo bilo legalno.⁹³ Problem je predstavljala samo

---

⁸⁴ PENDERGAST-PENDERGAST 2000: 64.

⁸⁵ PENDERGAST-PENDERGAST 2000: 64; CUTRER 2010: 74.

⁸⁶ PENDERGAST-PENDERGAST 2000: 64.

⁸⁷ PENDERGAST-PENDERGAST 2000: 65.

⁸⁸ PENDERGAST-PENDERGAST 2000: 65; CUTRER 2010: 77.

⁸⁹ PENDERGAST-PENDERGAST 2000: 65; CUTRER 2010: 77.

⁹⁰ MOUNTJOY 2009: 62; CUTRER 2010: 77.

⁹¹ PENDERGAST-PENDERGAST 2000: 65.

⁹² PENDERGAST-PENDERGAST 2000: 66.

⁹³ PENDERGAST-PENDERGAST 2000: 66; CUTRER 2010: 78-79.

granica s Meksikom. S.A.D. je želio da granica bude Rio Grande, a Meksiko rijeka Nueces.⁹⁴ To je dovelo do manje bitke na spornom teritoriju koja će dovesti do rata s Meksikom.⁹⁵

2.7. Rat s Meksikom (1846. - 1848. g.)

Teritorij oko kojega su ratovali Meksiko i S.A.D. nije bio veliki, ali je bio od velike važnosti za obje države. Kako diplomatski pregovori nisu urodili plodom, predsjednik S.A.D.-a, James K. Polk, poslao je Zacharyja Taylora s vojskom do rijeke Nueces.⁹⁶ Godine 1846. Meksikanci su dali S.A.D.-u povod za rat tako što su napali Taylorovu vojsku na rijeci Rio Grande.⁹⁷ Polk je nedugo zatim objavio rat Meksiku.⁹⁸ Jedan od Polkovih oponenta bio je David Wilmont, sjevernjak i demokrat, koji je predložio amandman na ustav po kojem bi se ropstvo zabranilo na svim američkim teritorijima koje bi S.A.D. stekle u ratu s Meksikom.⁹⁹ Taj je prijedlog izazvao burne reakcije. Jug je smatrao da je taj amandman pokušaj uskraćivanja njihovih ustavnih prava na vlasništvo, koje je uključivalo i robove. Amandman su vidjeli kao dokaz zavjere Sjevera koja je za cilj imala okončanje ropstva. To je mnoge južnjake okrenulo protiv Wilmonta. Glasovanje za amandman pokazalo je koliko su duboke razlike između Sjevera i Juga.¹⁰⁰ Amandman na kraju nije bio ratificiran od strane Senata.¹⁰¹ Nakon tog pokušaja, još je jedan sjevernjak, Preston King, ponudio svoje proširenje Wilmontovog amandmana.¹⁰² On je predložio da se ropstvo zabrani, ne samo na teritoriju stečenom u ratu s Meksikom, nego na svim novostečenim američkim teritorijima.¹⁰³ Njegov prijedlog također nije uspio. Slični su problemi nastali kada je rat s Meksikom završen te se pregovaralo o konačnom mirovnom ugovoru. Demokrati su tada našli rješenje za problem ropstva u novim teritorijima, a to je bila suverenost naroda.¹⁰⁴ To je značilo da će narod sam, izborima, odlučiti

---

⁹⁴ CUTRER 2010: 78.

⁹⁵ MOUNTJOY 2009: 62-63.

⁹⁶ PENDERGAST-PENDERGAST 2000: 68-69; MOUNTJOY 2009: 62; CUTRER 2010: 79.

⁹⁷ PENDERGAST-PENDERGAST 2000: 69; CUTRER 2010: 79.

⁹⁸ PENDERGAST-PENDERGAST 2000: 69; MOUNTJOY 2009: 63; CUTRER 2010: 80.

⁹⁹ McPHERSON 1988: 52; TULLOCH 2006: 164; MOUNTJOY 2009: 63-64.

¹⁰⁰ McPHERSON 1988: 54; MOUNTJOY 2009: 64.

¹⁰¹ MOUNTJOY 2009: 64.

¹⁰² MOUNTJOY 2009: 65.

¹⁰³ MOUNTJOY 2009: 65.

¹⁰⁴ MOUNTJOY 2009: 65.

o tom pitanju.¹⁰⁵ Wilmontov prijedlog potaknuo je nacionalnu debatu oko ropstva koja je trajala do samog početka građanskog rata.¹⁰⁶

2.8. Kompromis iz 1850.

Oko 1850. g. politička situacija S.A.D. opterećena je s nekoliko problema. Nakon potpisivanja mira s Meksikom, S.A.D. je od Meksika dobio teritorij. Sad je trebalo odlučiti da li će na tom teritoriju ropstvo biti legalno ili ne.¹⁰⁷ Još jedan problem bila je Kalifornija. Nakon zlatne groznice i priljeva novih stanovnika ona je podnijela zahtjev za pristupanje S.A.D. kao slobodna država.¹⁰⁸ Kako bi to ugrozilo ravnotežu slobodnih i robovlasničkih država u S.A.D., Jug je bio protiv njenog ulaska među savezne države. U tadašnjoj politici važno je bilo i pitanje legalnosti ropstva u Washingtonu. Sjever je smatrao da je sramotno što je glavni grad S.A.D. robovlasnički, a tome je doprinijela i cvjetajuća trgovina robljem u gradu.¹⁰⁹ Sjever je predlagao zabranu ropstva u Washingtonu. Stephen Douglas je 1850. g. radio na kompromisu koji bi riješio sve te probleme.¹¹⁰ On je znao da se različiti dijelovi države protive različitim stavkama u kompromisu, pa ga je razdvojio na nekoliko manjih zakona.¹¹¹ Tako je mogao u različitim dijelovima države naći podršku za svaki od njih. Problem teritorija stečenog od Meksika riješen je uvođenjem glasanja naroda o legalnost ropstva na tom teritoriju.¹¹² Trgovina robljem je zabranjena u Washingtonu, ali je ropstvo ostalo legalno.¹¹³ Kalifornija je primljena u S.A.D. kao slobodna država¹¹⁴, ali je zakon o odbjeglih robovima zaoštren stavkom da građani moraju pomoći robovlasnicima da vrate svoje odbjegle robove i ukidanjem prava robova na suđenje pred porotom.¹¹⁵ Mnogi odbjegli robovi koji su živjeli na sjeveru, počeli su bježati u Kanadu da ne budu vraćeni robovlasnicima. Provedba tog zakona potaknula je mnoge na sjeveru da se zauzmu za ukidanje ropstva.¹¹⁶

---

¹⁰⁵ McPHERSON 1988: 58; BOLLER-STORY 2008: 208; REYNOLDS 2008: 369; MOUNTJOY 2009: 65.

¹⁰⁶ McPHERSON 1988: 54; REYNOLDS 2008: 363; MOUNTJOY 2009: 65.

¹⁰⁷ MOUNTJOY 2009: 65-66.

¹⁰⁸ BOLLER-STORY 2008: 187; MOUNTJOY 2009: 66.

¹⁰⁹ MOUNTJOY 2009: 66.

¹¹⁰ McPHERSON 1988: 70; MOUNTJOY 2009: 66.

¹¹¹ McPHERSON 1988: 70; MOUNTJOY 2009: 66-67.

¹¹² McPHERSON 1988: 70; BOLLER-STORY 2008: 187; MOUNTJOY 2009: 68.

¹¹³ MOUNTJOY 2009: 68.

¹¹⁴ BOLLER-STORY 2008: 187.

¹¹⁵ McPHERSON 1988: 70-71; MOUNTJOY 2009: 68.

¹¹⁶ MOUNTJOY 2009: 68.

3. Zahuktavanje sukoba Sjevera i Juga

3.1. Osnivanje Republikanske stranke

Senator Steven Douglas je 1854. g. sastavio predložak zakona koji će promijeniti političku situaciju u zemlji te dovesti do osnutka nove Republikanske stranke.¹¹⁷ Zakon Kansas-Nebraska podijelio je teritorij zapada na dijelove Kansas i Nebrasku te ukinuo kompromis Missouri pa su stanovnici svakog teritorija mogli sami odlučiti o legalnosti ropstva na njihovom području.¹¹⁸ Zakon je doveo do kolapsa Vigovske stranke.¹¹⁹ Problem je bio u stvaranju dva teritorija na zapadu, Kansasa i Nebraske, što je značilo da je tamo postojala podjela na sjeverni i južni dio.¹²⁰ Kako su se i Kansas i Nebraska nalazili sjeverno od paralele 36° 30', one su trebale biti slobodne države.¹²¹ Mnogi su na Sjeveru smatrali da je taj zakon samo još jedan potez kojim se ugađa Jugu te je njime ponovno otvoreno pitanje ropstva na teritorijima na kojima je to pitanje riješeno još 1820. g.¹²² Unutar Vigovske stranke došlo je do podjele na one koji su podržavali taj zakon (južni Vigovci) i one koji nisu (sjeverni Vigovci).¹²³ Južni su se Vigovci priključili demokratima, dok su sjeverni osnovali vlastitu Republikansku stranku.¹²⁴ Ta se stranka zalagala za ukidanje ropstva u S.A.D.-u.¹²⁵ Ono što je potpuno učvrstilo Republikansku stranku na političkom podiju bila je pobjeda njihovog kandidata Abrahama Lincolna na izborima 1860. g.¹²⁶ Ti su izbori preobrazili američki stranački sustav koji je ostao nepromijenjen do danas.¹²⁷ Međutim, Zakon Kansas-Nebraska doveo je, ne samo do kraja Vigovske stranke i rađanja Republikanske stranke, nego i do rasta tenzija u saveznoj državi Kansas gdje će potom izbiti sukob sjeverne i južne strane.¹²⁸

---

¹¹⁷ TULLOCH 2006: 117-118; MOUNTJOY 2009: 71.

¹¹⁸ TULLOCH 2006: 117-118, 153; RICHARDSON 2007 23; REYNOLDS 2008: 372; MOUNTJOY 2009: 72.

¹¹⁹ McPHERSON 1988: 121; REYNOLDS 2008: 372; MOUNTJOY 2009: 72.

¹²⁰ McPHERSON 1988: 123; MOUNTJOY 2009: 74.

¹²¹ TULLOCH 2006: 151; MOUNTJOY 2009: 74.

¹²² MOUNTJOY 2009: 74.

¹²³ McPHERSON 1988: 125; MOUNTJOY 2009: 97-98.

¹²⁴ McPHERSON 1988: 126; MOUNTJOY 2009: 99.

¹²⁵ McPHERSON 1988: 126; TULLOCH 2006: 151; BOLLER-STORY 2008: 195.

¹²⁶ TULLOCH 2006: 39.

¹²⁷ TULLOCH 2006: 39.

¹²⁸ MOUNTJOY 2009: 77-78.

3.2. Krvavi događaji u Kansasu 1856. g.

Sjever je smatrao da će Kansas biti pogodna država za razvoj ropstva te je nastojao to spriječiti.¹²⁹ Zato su sjevernjaci pomagali protivnicima ropstva da se nasele po državi, kako bi ona ostala slobodna.¹³⁰ Oko 1200 protivnika ropstva doselilo se do 1855. g. u Kansas.¹³¹ Jug se tome usprotivio tako što je organizirao prelazak stanovnika Missurija u Kansas za vrijeme izbora kako bi glasali u prilog južnjačkih kandidata.¹³² Vlada Kansasa, koja je izabrana tim izborima, donijela je nove zakone koji ne samo da su legalizirali ropstvo, nego i predvidjeli kazne kako bi zastrašili opoziciju.¹³³ Npr. svaka osoba koja se javno usprotivila ropstvu mogla je završiti u zatvoru.¹³⁴ Stanovnici Kansasa koji su bili protiv ropstva uzvratili su izradom Ustava o slobodnoj državi.¹³⁵ Oni su željeli ukinuti ropstvo protjerivanjem svih crnaca iz Kansasa.¹³⁶ Kansas je sada, borbom između te dvije vlade, simbolizirao političko stanje u cjelokupnom S.A.D.-u. Savezna vlada nije željela priznati Ustav o slobodnoj državi, nego je podržavala izabranu vladu koja je podržavala ropstvo.¹³⁷ Situacija je dovela do krvavog obračuna 1856. g. kada je konačno došlo do sukoba između strana za i protiv ropstva.¹³⁸ Snage u prilog ropstvu napale su slobodne naseljenike Lawrenca, a na to je reagirao John Brown, radikalni protivnik ropstva, koji je sa svoja četiri sina oteo petero podržavatelja ropstva i ubio ih mačevima.¹³⁹ Konačan kompromis doveo je do kandidature Kansasa za državljanstvo u S.A.D.-u kao slobodne države, međutim tu su kandidaturu potom blokirali južnjaci. Situacija se razriješila tek 1861. g. kada je Kansas postao savezna država, ali tek nakon secesije nekoliko južnjačkih država iz S.A.D.-a.¹⁴⁰

---

¹²⁹ McPHERSON 1988: 145; MOUNTJOY 2009: 78.

¹³⁰ McPHERSON 1988: 145; MOUNTJOY 2009: 78.

¹³¹ MOUNTJOY 2009: 78.

¹³² McPHERSON 1988: 146; TULLOCH 2006: 142; MOUNTJOY 2009: 78.

¹³³ McPHERSON 1988: 147; MOUNTJOY 2009: 79.

¹³⁴ McPHERSON 1988: 147; MOUNTJOY 2009: 79.

¹³⁵ McPHERSON 1988: 147.-148; TULLOCH 2006: 142; MOUNTJOY 2009: 79.

¹³⁶ MOUNTJOY 2009: 79.

¹³⁷ MOUNTJOY 2009: 79-80.

¹³⁸ McPHERSON 1988: 148; BOLLER-STORY 2008: 187; MOUNTJOY 2009: 80.

¹³⁹ McPHERSON 1988: 148-149,152-153; TULLOCH 2006: 113,142, MOUNTJOY 2009: 80.

¹⁴⁰ TULLOCH 2006: 142; MOUNTJOY 2009: 80-81.

3.3. Harper's ferry

S.A.D. je 1859. g. i dalje je bio podijeljen pitanjem ropstva.¹⁴¹ Radikal sa sjevera, John Brown, bio je veliki protivnik ropstva te se nadao da će svojim planom potaknuti pobunu robova.¹⁴² Planirao je napasti federalni arsenal oružja u Harper's Ferry u Virginiji.¹⁴³ Tim je oružjem želio naoružati robove za pobunu.¹⁴⁴ Međutim, Brown je imao samo dvadesetak ljudi koji su mu pomagali u njegovom planu.¹⁴⁵ Tijekom noći 16. listopada 1859. g. Brown i njegova skupina provalili su u Harper's Ferry, ali nije sve išlo po planu.¹⁴⁶ Nakon što su vijesti o tom događaju došle do Washingtona, lokalna policija i naoružani stanovnici krenuli su u napad protiv Browna i njegovih ljudi.¹⁴⁷ Brownov plan završio je njegovim konačnim uhićenjem nakon višesatne borbe.¹⁴⁸ On na kraju nije uspio pokrenuti pobunu robova, kao što je planirao, ali je iskoristio vlastito suđenje kao pozornicu te održao mnoge govore u kojima je istupio protiv ropstva.¹⁴⁹ Njegova je odlučnost inspirirala mnoge sjevernjake da preispitaju svoj stav o ropstvu. Nakon što je bio osuđen na smrt i pogubljen, Jug se radovao njegovoj sudbini, dok ga je Sjever smatrao mučenikom.¹⁵⁰ Iako John Brown tijekom svog života nije uspio ostvariti ono što je naumio, njegova smrt svakako je imala utjecaj na nadolazeći građanski rat koji će dovesti do ukidanja ropstva u S.A.D.¹⁵¹

3.4. Izbori 1860. g. – Abraham Lincoln

Abraham Lincoln bio je republikanski kandidat na izborima 1860. g.¹⁵² Započeo je svoju karijeru u Vigovskoj stranci u Illinoisu, a njegova ga je kampanja za Senat postavila na

---

¹⁴¹ MOUNTJOY 2009: 91.

¹⁴² TULLOCH 2006: 113; MOUNTJOY 2009: 92.

¹⁴³ McPHERSON 1988: 205; TULLOCH 2006: 113; REYNOLDS 2008: 381; MOUNTJOY 2009: 92.

¹⁴⁴ McPHERSON 1988: 205; MOUNTJOY 2009: 92.

¹⁴⁵ McPHERSON 1988: 205; MOUNTJOY 2009: 92.

¹⁴⁶ McPHERSON 1988: 206; MOUNTJOY 2009: 92.

¹⁴⁷ McPHERSON 1988: 206; MOUNTJOY 2009: 93.

¹⁴⁸ McPHERSON 1988: 206; TULLOCH 2006: 113; MOUNTJOY 2009: 93.

¹⁴⁹ McPHERSON 1988: 208-209; MOUNTJOY 2009: 93.

¹⁵⁰ McPHERSON 1988: 208-209; REYNOLDS 2008: 381; MOUNTJOY 2009: 96.

¹⁵¹ McPHERSON 1988: 211; REYNOLDS 2008: 381; MOUNTJOY 2009: 96.

¹⁵² BOLLER-STORY 2008: 208; MOUNTJOY 2009: 103.

nacionalnu pozornicu.¹⁵³ Lincoln se protivio ropstvu, ali ne radikalno.¹⁵⁴ To se razlikovalo od stava protivničkog kandidata na sjeveru, senatora Stevena Douglasa, koji je podržavao suverenost naroda da glasovanjem odluči o legalnosti ropstva na svom teritoriju.¹⁵⁵ Predsjednička izbora 1860. g. bili su ključni u izbijanju građanskog rata.¹⁵⁶ Problem ropstva, koji se razvijao godinama, sada postaje glavna točka rasprave. Nakon pokušaja poticanja pobune robova od strane Johna Browna, njegovo pogubljenje je još više podijelilo naciju o pitanju moralnosti ropstva.¹⁵⁷ Sjever se bojao da je plan južnjaka proširiti ropstvo po cijelom S.A.D.-u, dok je Jug smatrao da su sjevernjaci radikali koji žele uništiti južnjački način života.¹⁵⁸ Dvostranački sustav se raspao, a iz njega su proizašla četiri kandidata – Abraham Lincoln protiv Stephena Douglasa na sjeveru, a John C. Breckinridge protiv Johna Bella na jugu.¹⁵⁹ Demokrati su se podijelili na južne i sjeverne te su izabrali različite kandidate za izbore, dok su republikanci ujedinjeno stajali iza svog kandidata, Abrahama Lincolna.¹⁶⁰ Najznačajnija točka republikanskog programa u to vrijeme bila je njihova namjera da zabrane ropstvo na teritoriju S.A.D.-a.¹⁶¹ Južni su radikali prijetili secesijom ako Lincoln pobijedi.¹⁶² Republikanska stranka i Lincoln imali su potporu samo na Sjeveru, a na Jugu se Lincoln niti ne pojavljuje na glasačkim listićima.¹⁶³ I s tako malom potporom na Jugu Lincoln je pobijedio na izborima te su republikanci izabrali svog prvog predsjednika.¹⁶⁴ To je, naravno, ubrzalo južnjačku secesiju iz S.A.D.-a i omogućilo raspad nacije koji će dovesti do građanskog rata.¹⁶⁵

4. Izbijanje rata

4.1. Secesija sedam država Juga

---

¹⁵³ MOUNTJOY 2009: 103-104.

¹⁵⁴ McPHERSON 1988: 217-218; BOLLER-STORY 2008: 197; MOUNTJOY 2009: 103.

¹⁵⁵ BOLLER-STORY 2008: 208; MOUNTJOY 2009: 103-104.

¹⁵⁶ TULLOCH 2006: 43; BOLLER-STORY 2008: 195.

¹⁵⁷ MOUNTJOY 2009: 105.

¹⁵⁸ MOUNTJOY 2009: 105.

¹⁵⁹ McPHERSON 1988: 223; TULLOCH 2006: 43; MOUNTJOY 2009: 105-107.

¹⁶⁰ BOLLER-STORY 2008: 208; MOUNTJOY 2009: 104.

¹⁶¹ BOLLER-STORY 2008: 208; MOUNTJOY 2009: 106.

¹⁶² McPHERSON 1988: 230; MOUNTJOY 2009: 107.

¹⁶³ TULLOCH 2006: 43; MOUNTJOY 2009: 107-108.

¹⁶⁴ MOUNTJOY 2009: 108.

¹⁶⁵ McPHERSON 1988: 229-230; BOLLER-STORY 2008: 208; MOUNTJOY 2009: 108.

Izbor Abrahama Lincolna za predsjednika S.A.D. potresao je Jug.¹⁶⁶ Radikalni su južnjaci zahtijevali secesiju južnih saveznih država.¹⁶⁷ Smatrali su da bi južne savezne države trebale osnovati svoju državu u kojoj bi imali pravo nesmetano posjedovati robove.¹⁶⁸ Prva država koja je reagirala bila je Južna Karolina.¹⁶⁹ Parlament Južne Karoline sazvaio je konvenciju koja je trebala odlučiti o secesiji te je ona donijela jednoglasnu odluku o ukidanju veza Južne Karoline s ostalim saveznim državama S.A.D 20. prosinca 1860. g.¹⁷⁰ Razlozi secesije Južne Karoline mogu se sažeti u njihovom protivljenju izbora Abrahama Lincolna za predsjednika.¹⁷¹ Smatrali su da je on neprijateljski nastrojen prema ropstvu, što su bazirali na njegovoj izjavi da S.A.D. ne može izdržati podijeljen na pola između robovlasničkih i slobodnih država.¹⁷² Nakon secesije Južne Karoline 1860. g., šest je južnih država odlučilo slijediti njezin primjer.¹⁷³ U siječnju i veljači 1861. g. Mississippi, Florida, Alabama, Georgija, Louisiana i Teksas također su napustili S.A.D.¹⁷⁴ Tih sedam država potom je osnovalo vlastitu vladu i izabralo svoje političke vođe.¹⁷⁵ Jefferson Davis položio je prisegu kao predsjednik Konfederacije 18. veljače 1861. g.¹⁷⁶ Nedugo zatim te su države usvojile Ustav Konfederacije koji je bio vrlo sličan ustavu S.A.D., s iznimkom zajamčenih prava na posjedovanje robova.¹⁷⁷

4.2. Biranje izvršne vlasti i ustava Konfederacije, Montgomery (Alabama)

Dok je Washington pokušavao pronaći neki kompromis kojim bi se razriješila kriza u kojoj su se S.A.D. nalazile, delegati iz sedam država Juga sastali su se 4. veljače 1861. g. u gradu Montgomery u Alabami kako bi organizirali novu državu.¹⁷⁸ Značajno je bilo to što se u

---

¹⁶⁶ McPHERSON 1988: 231; MOUNTJOY 2009: 109.

¹⁶⁷ MOUNTJOY 2009: 109.

¹⁶⁸ MOUNTJOY 2009: 109.

¹⁶⁹ McPHERSON 1988: 234; TULLOCH 2006: 58.

¹⁷⁰ McPHERSON 1988: 235.

¹⁷¹ TULLOCH 2006: 144; RICHARDSON 2007: 14.

¹⁷² TULLOCH 2006: 85.

¹⁷³ McPHERSON 1988: 235; TULLOCH 2006: 144; MOUNTJOY 2009: 112.

¹⁷⁴ McPHERSON 1988: 235; TULLOCH 2006: 144; RICHARDSON 2007: 14; MOUNTJOY 2009: 112.

¹⁷⁵ TULLOCH 2006: 144; RICHARDSON 2007: 14; BOLLER-STORY 2008: 208; MOUNTJOY 2009: 112.

¹⁷⁶ TULLOCH 2006: 91; MOUNTJOY 2009: 112.

¹⁷⁷ TULLOCH 2006: 36; RICHARDSON 2007: 14; MOUNTJOY 2009: 112.

¹⁷⁸ McPHERSON 1988: 254.

Montgomeryju sastalo samo sedam država Juga.¹⁷⁹ Iako su spomenute države poslale izaslanike državama gornjeg Juga da se pridruže njihovom pokretu, one su to odbile, a glavni razlog tome bio je manji značaj ropstva na njihovim teritorijima.¹⁸⁰ Konvencija u Montgomeryju sastavila je Ustav Konfederacije i izabrala predsjednika, Jeffersona Davisa.¹⁸¹ Službeni ustav Konfederacije bio je usvojen 11. ožujka 1861. g.¹⁸² Imao je mnogo sličnosti sa ustavom S.A.D. iz 1797. g.¹⁸³ Značajnije razlike su vidljive u trajanju predsjedničkog mandata, koji traje šest godina, ali bez mogućnost ponovne kandidature.¹⁸⁴ Trgovina robljem bila je zabranjena, ali su robovlasnička imovinska prava bila potpuno zaštićena.¹⁸⁵ Konvencija u Montgomeryju utvrdila je raspad S.A.D. na dvije suprotne strane, koje su sada postale dvije različite države, sukob među njima se sve više približavao.

4.3. Lincolnova inauguracija

U ožujku 1861. g. Abraham Lincoln inauguriran je na mjesto predsjednika S.A.D.-a¹⁸⁶ za vrijeme najveće krize te nacije do sada.¹⁸⁷ U svom se inauguralnom govoru obratio južnjačkim zemljama i naglasio da se on nema namjeru miješati u robovlasničke odnose u onim državama u kojima su oni legalni.¹⁸⁸ Također je izrazio svoje mišljenje o secesiji, koja je po njemu bila protuustavna.¹⁸⁹ Kako je Jug bio u manjini unutar sustava koji je donosio odluke po većinskom glasu, oni su, odbacivši vladavinu većine, izabrali anarhiju.¹⁹⁰ Po Lincolnovu mišljenju, niti jedna savezna država nije mogla sama po sebi zakonito izaći iz S.A.D.-a.¹⁹¹ Predsjednik Lincoln je, također, ukazao na glavni problem koji je doveo do secesije, a to je bilo ropstvo.¹⁹² S.A.D. je bio podijeljen između Sjevera i Juga koji su imali različite planove što se tiče ropstva. Sjever je ropstvo htio ograničiti samo na južne države, dok je Jug želio proširiti

---

¹⁷⁹ McPHERSON 1988: 254.

¹⁸⁰ McPHERSON 1988: 255.

¹⁸¹ TULLOCH 2006: 144; RICHARDSON 2007: 14; BOLLER-STORY 2008: 208.

¹⁸² TULLOCH 2006: 36.

¹⁸³ McPHERSON 1988: 257-258; TULLOCH 2006: 36; RICHARDSON 2007: 14.

¹⁸⁴ McPHERSON 1988: 258; TULLOCH 2006: 36.

¹⁸⁵ McPHERSON 1988: 258; TULLOCH 2006: 36.

¹⁸⁶ TULLOCH 2006: 12; BOLLER-STORY 2008: 218; FREDRIKSEN 2010: 413.

¹⁸⁷ MOUNTJOY 2009: 112.

¹⁸⁸ McPHERSON 1988: 262; MOUNTJOY 2009: 112.

¹⁸⁹ TULLOCH 2006: 86; MOUNTJOY 2009: 113.

¹⁹⁰ MOUNTJOY 2009: 113.

¹⁹¹ TULLOCH 2006: 86; MOUNTJOY 2009: 113.

¹⁹² TULLOCH 2006: 89; MOUNTJOY 2009: 113.

robovlasničke odnose na nove teritorije kako se S.A.D. širio.¹⁹³ Lincoln je obećao da će učiniti sve što može kako bi ponovno ujedinio naciju, ali je, također, naglasio da će čuvati savezno vlasništvo.¹⁹⁴ Ta zadnja stavka odnosila se na Fort Sumter i Fort Pickens koji su, premda su se nalazili na teritoriju Konfederacije, bili u vlasništvu S.A.D.-a.¹⁹⁵ Lincolnov inauguracijski govor bio je poziv na ujedinjenje nakon razdora koji je potresao naciju.¹⁹⁶ Iako se secesija već dogodila Lincoln je polagao nade u ponovnu uniju.¹⁹⁷ Međutim, to nije značilo da neće braniti teritorije S.A.D.-a i njihovo vlasništvo.

4.4. Početak rata

Nakon Lincolnove inauguracije, do Washingtona je došla vijest da Fort Sumter ima premalo zaliha da bi izdržao više od nekoliko tjedana.¹⁹⁸ Ako im se ne dostave nove zalihe, biti će prisiljeni evakuirati tvrđavu.¹⁹⁹ Kako je Lincoln u svom govoru obećao da će braniti posjede S.A.D.-a na teritoriju Konfederacije, nije želio da do toga dođe.²⁰⁰ Fort Sumter se nalazio u Južnoj Karolini.²⁰¹ Stanovnici Južne Karoline protivili su se stacioniranim trupama S.A.D.-a na njihovom teritoriju jer su smatrali da je njihova država nezavisna od S.A.D.-a.²⁰² Međutim, Kongres S.A.D.-a nije priznavao secesiju Južne Karoline, niti je priznavao njezin status slobodne države, pa su trupe S.A.D.-a ostale u Fort Sumteru.²⁰³ Početkom travnja Lincoln je odlučio poslati ekspediciju koja će dostaviti nužne zalihe Fort Sumteru.²⁰⁴ O tome je obavijestio guvernera Južne Karoline, kome je obećao da, ako guvernerove trupe ne napadnu brodove sa zalihama, Lincoln neće slati oružje u utvrdu.²⁰⁵ Konfederacija se kolebala oko napada na Fort Sumter jer nisu htjeli napasti prvi.²⁰⁶ Države gornjeg Juga još su bile neodlučne uz koju stranu stati te ih je bilo kakva nepotrebna agresija sa bilo koje strane mogla nagnati da podrže

---

¹⁹³ TULLOCH 2006: 89; MOUNTJOY 2009: 113.

¹⁹⁴ MOUNTJOY 2009: 113.

¹⁹⁵ McPHERSON 1988: 263; MOUNTJOY 2009: 113.

¹⁹⁶ TULLOCH 2006: 86.

¹⁹⁷ MOUNTJOY 2009: 113.

¹⁹⁸ McPHERSON 1988: 264; MOUNTJOY 2009: 113; FREDRIKSEN 2010: 413.

¹⁹⁹ MOUNTJOY 2009: 113-115; FREDRIKSEN 2010: 413.

²⁰⁰ McPHERSON 1988: 268; MOUNTJOY 2009: 115.

²⁰¹ MOUNTJOY 2009: 115; FREDRIKSEN 2010: 413.

²⁰² MOUNTJOY 2009: 115.

²⁰³ MOUNTJOY 2009: 115.

²⁰⁴ McPHERSON 1988: 271; TULLOCH 2006: 149; FREDRIKSEN 2010: 414.

²⁰⁵ McPHERSON 1988: 272; MOUNTJOY 2009: 117-118; FREDRIKSEN 2010: 414.

²⁰⁶ MOUNTJOY 2009: 117.

suprotnu.²⁰⁷ Jefferson Davis, predsjednik Konfederacije, odlučio je 9. travnja napasti Fort Sumter.²⁰⁸ Kako je Jug znao da brodovi sa zalihama ubrzo dolaze, odlučili su napasti Fort Sumter prije toga.²⁰⁹ U noći 12. travnja 1861. g. snage Konfederacije bombardirale su utvrdu.²¹⁰ Tu je započela prva bitka Američkog građanskog rata.²¹¹ Fort Sumter se predao idućeg dana²¹², a brodovi sa zalihama koje je poslao Lincoln pokupili su trupe S.A.D.-a i odveli ih na natrag na zapad.²¹³ Nakon pada Fort Sumtera, Abraham Lincoln uputio je poziv narodu da sakupi 75 000 volontera kako bi ugasili pobunu na Jugu.²¹⁴ Još četiri južnjačke zemlje povukle su se iz S.A.D.-a i priključile Konfederaciji.²¹⁵ To su bile robovlasničke zemlje Virginia, Arkansas, Tennessee i Sjeverna Karolina.²¹⁶ Preostale robovlasničke države u S.A.D.-u bile su Missouri, Kentucky, Maryland i Delaware.²¹⁷ Ti događaji službeno su označili početak Američkog građanskog rata.²¹⁸

---

²⁰⁷ MOUNTJOY 2009: 117.

²⁰⁸ McPHERSON 1988: 273; TULLOCH 2006: 149; MOUNTJOY 2009: 118.

²⁰⁹ McPHERSON 1988: 273; MOUNTJOY 2009: 118.

²¹⁰ McPHERSON 1988: 273; MOUNTJOY 2009: 118-119; FREDRIKSEN 2010: 415.

²¹¹ MOUNTJOY 2009: 119; FREDRIKSEN 2010: 415.

²¹² TULLOCH 2006: 149; MOUNTJOY 2009: 121; FREDRIKSEN 2010: 416.

²¹³ MOUNTJOY 2009: 121.

²¹⁴ McPHERSON 1988: 274; TULLOCH 2006: 149; MOUNTJOY 2009: 121; FREDRIKSEN 2010: 416.

²¹⁵ TULLOCH 2006: 114; MOUNTJOY 2009: 121

²¹⁶ TULLOCH 2006: 114; MOUNTJOY 2009: 121.

²¹⁷ MOUNTJOY 2009: 121.

²¹⁸ MOUNTJOY 2009: 122.

5. Zaključak

U ovom sam završnom radu naumila istražiti koji su događaji u Americi utjecali na početak građanskog rata 1861. g. Kao primaran uzrok tog sukoba nameće se problem ropstva, koji se prikazuje kao temeljna razlika između američkog Sjever i Juga. Međutim, po mom mišljenju, iza problema ropstva kriju se političke, ekonomske i društvene razlike dva suprotstavljena djela američkog kontinenta. Robovlasnički odnosi su na sjeveru prekinuti jer ekonomski više nisu imali smisla, međutim, pojavom industrije pamuka, na Jugu se otvara tržište koje zahtjeva veliku količinu besplatne radne snage. Ropstvo na južnjačkim plantažama opstaje. Od tog trenutka S.A.D. su se podijelile na dvije različite interesne sfere koje su željele politički nadvladati jedna drugu. Borba između robovlasničkih i slobodnih država počinje, a najočitija je na političkom podiju. S.A.D. ostaju ujedinjene održavanjem jednakog broja slobodnih i robovlasničkih saveznih država. Balans je ugrožen ekspanzijom na zapad i priključenjem novih saveznih država, ali zadržan kompromisima koji su opet izjednačili politički položaj Sjevera i Juga. Događaj koji je doveo do prevage moći u korist sjeverne strane bio je izbor Abrahama Lincolna za predsjednika. Vidjevši da je Sjever u mogućnosti ugroziti južnjački način života oduzimanjem njihove besplatne radne snage, Jug je reagirao secesijom. S.A.D. nije želio priznati odcjepljenje velikog djela svog teritorija, pa je ta situacija mogla završiti samo ratom. Iako je taj rat okončao ropstvo, izazvao je veliki rascjep u američkom društvu, a tragovi tog rascjepa sežu i do danas.

6. Popis korištenih izvora

BOLLER, Paul F. & STORY, Ronald Jr.

(2008) *A More Perfect Union: Documents in U.S. History*, Vol. I. Amherst.

BOWES, John P.

(2007) *The Trail of Tears: removal in the south*. New York.

CUTRER, Thomas W.

(2010) „The Texas War for Independence and War with Mexico". U: BRADFORD, James C. (ur.) *A Companion to American Military History*, Vol. I. Malden-Oxford-Chichester: 73-98.

EISENSTARK, Reyna & FRIEDENTHAL, Lora

(2010) *Key Concepts in American History: Progressivism*. New York.

FREDRIKSEN, John C.

(2010) *Chronology of American military history*, Vol. I. New York.

KLEIN, Herbert S.

(2004) *A Population History of the United States*. New York.

McPHERSON, James M.

(1988) *Battle Cry of Freedom: The Civil War Era*. New York.

MOUNTJOY, Shane

(2009) *Causes of the Civil War: The Differences Between the North and South*. New York.

OSTLER, Jeffrey

(2004) „Empire and Liberty: Contradictions and Conflicts in Nineteenth Century Western Political History" U: DEVERELL, William A *companion to the American West*. Oxford: 200-218.

PENDERGAST, Tom & PENDERGAST, Sara

(2000) *Westward Expansion: Almanac*. Detroit.

(2001) *Westward Expansion: Biographies*. Detroit.

REID, Brian Holden

(2010) „The Civil War, 1861–5". U: BRADFORD, James C. (ur.) *A Companion to American Military History*, Vol. I. Malden-Oxford-Chichester: 99-122.

REYNOLDS, David S.

(2008) *Waking Giant: America in the Age of Jackson*. London.

RICHARDSON, Heather Cox

(2007) *West from Appomattox: The Reconstruction of America after the Civil War*. New Haven.

ROHRBOUGH, Malcom J.

(2004) „Mining and the Nineteenth Century American West". U: DEVERELL, William A *companion to the American West*. Oxford: 112-129.

RONDA, James P.

(2004) „Passion and Imagination in the Exploration of the American West". U: DEVERELL, William A *companion to the American West*. Oxford: 53-76.

STURGIS, Amy H.

(2007) *The Trail of Tears and Indian removal*. Westport.

SWYGART, Glenn L.

(2003) „Trail of Tears". U: BARRETT, Carole A. (ur.) *American Indian History*. Pasadena: 544-549.

TULLOCH, Hough

(2006) *The Routledge companion to the American Civil War era*. Abingdon.